

20. s. etter Treenighetsdagen 2021- Asbjørn Hjorthaug

Tekster: Salme 145, Ordspr. 2:1-11, Ef. 5.15-21, Matt 22:1-14

“For mange er kalt, men få er utvalgt.”

Jeg vet ikke hvilke tanker du får når dette verset leses, men kanskje stiller du deg spørsmålet: Er jeg blant de som er utvalgt? Det at du i dag lytter til evangeliet, viser at du er kalt og hører innbydelsen, men er du dermed utvalgt? Hvordan vet du om du har tatt imot innbydelsen? Slike spørsmål kan drive mange mennesker inn i stor fortvilelse. Er jeg virkelig en rett kristen? Jeg leter etter bevis og frelsesvisshet, men finner den ikke. Kanskje er jeg ikke blant de utvalgte? Jeg vet at jeg ikke holder alt det Gud krever av meg. Det er så mange ting jeg snubler i og ikke får til. Viljen er der, kunnskapen er der, men det svikter i gjennomføringen. Evnene strekker ikke til. Så kommer anklagelsene. Usikkerheten brer seg. Er jeg virkelig med blant de utvalgte?

Hva er det som gir full visshet om at en er en rett kristen? Noen sier at de føler det slik, eller at de har tatt den rette beslutning og sagt ja til Jesus. Andre kan fortelle om store opplevelser de har hatt som gjør de sikre i sin sak. Felles for disse er at begrunnelsen for troen ligger i dem selv, noe de har opplevd, noe de har gjort, noe de er. Når tvilen kommer om jeg har tatt et rett standpunkt, kan jeg henvise til at jeg leser i Bibelen, jeg ber, jeg hører Guds ord og er snill og hjelpsom mot alle. Alt dette er gode og viktige ting, men det vil alltid ligge en tvil der: Leser jeg nok? Ber jeg nok? Vil jeg nok? Gjør jeg nok?

Men hva lærer Bibelen om det å være utvalgt og om det å være sikker på sin frelse? Først slår vi fast at de som eier troen på Jesus er også utvalgt. De «mange» som er kalt, er alle mennesker. Gud vil at alle mennesker skal bli frelst «og lære sannheten å kjenne», står det i 1. Tim 2,4. Men på tross av dette er det mange som ikke tror på Jesus Kristus. Er da troen en sak for viljen? Er det slik at vi selv har en fri vilje som kan velge å tro på Jesus? Lærer skriften at vi må ha en minste standard i forhold til bibelkunnskap, bønn, aktivitet for å være blant de utvalgte? Paulus er helt klar. Han skiller mellom det som er våre gjerninger, og det som er Guds gjerninger. Guds handling mot oss og med oss er basert på «nåde – prinsippet» eller «gratis -prinsippet». Det vil si at det Gud gir oss, det gir han oss uten krav om betaling eller gjenytelse. I Rom 11,5f beskrives dette slik: «På samme måte er det også i vår tid blitt en rest igjen som Gud har valgt ut av nåde. Og er det av nåde, er det ikke på grunn av gjerninger. Ellers ville jo nåden ikke være noen nåde.» Her kan vi slå fast at Gud har valgt oss ut på grunnlag av sin nåde. Det fantastiske er at denne utvelgelsen skjedde før verdens grunnvoll ble lagt. «I Kristus utvalgte han oss før verdens grunnvoll ble lagt, til å stå for hans ansikt, hellige og uten feil.» Ef 1,4 Det er ikke på grunn av våre gjerninger eller kvaliteter. Det er ikke på grunn av noe vi gjør, tenker, sier, handler osv. En kan heller ikke si at å bli en kristen er litt gjerninger og litt nåde. Blander vi inn gjerninger, sier Paulus, da utelukker vi nåden. «For av nåde er dere frelst, ved tro. Det er ikke deres eget verk, men Guds gave.» Efs. 2, 8 Når Gud utvelger oss i Kristus før vi ble til, før skapelsen av himmel og jord var et faktum, da er det bare av nåde og ikke noe hos oss. Så ligger frelsesvissheten i Skriftens ord. Jeg er et Guds barn fordi Bibelen forteller meg det. Han utvalgte meg arme menneske «før verdens grunnvoll ble lagt».

Det at vi er Guds barn og kan kalle oss kristne er helt og holden Guds fortjeneste. Vi er frelst av nåde ved tro. Ja, selv troen er en Guds gave til oss. Gud ser helt bort i fra hvem jeg er, hva jeg har gjort, hvordan jeg oppfører meg osv. Han gir oss sin Nåde og det på grunn av Jesus Kristus og hans verk for oss. Årsaken til at våre gjerninger ikke teller med, er at vi er syndere tvers igjennom. Skriften sier at vi ikke bare handler i strid med Guds vilje, men at vi er døde i våre synder og overtredelser i forhold til Gud. Vi er ute av stand til å gjøre noe som helst til vår egen frelse. Skriften lærer at vi ikke en gang har en vilje som kan velge rett. Vi er fra unnfangelsen av underlagt djevelen, synden og døden. Vi kan gjøre mange gode ting mot vår neste, og det er mange som gjør en fabelaktig innsats i forhold til andre mennesker. Men i forhold til Gud blir alle gjerninger onde fordi naturen er ond. Vi er unnfanget i synd, født syndere og lever som syndere natt og dag. Av en ond og av en synder kan det ikke komme noe annet enn onde gjerninger og synd sett i forhold til Gud. «Alle er kommet på avveier, alle er fordervet, det finnes ikke én som gjør det gode, ikke en eneste.» Rom 3,12. Jesus sier gjentatte ganger at av et dårlig tre kan det ikke komme gode frukter.

For at vi skal få en rett forståelse av virkeligheten, så har Gud gitt oss loven. De 10 bud fungerer som et speil som viser oss hvordan det står til med oss i forhold til Gud og våre medmennesker. Budene forteller oss hva vi skal gjøre og hva vi ikke skal gjøre. «*Du skal ikke ha andre Guder enn meg*» sier det 1. bud. Gud skal i våre liv være først og sist i alle ting. Men akk, hvor mange ganger er det ikke jeg selv som i tanker, ord og gjerninger vil ha førsteplassen. En slik erkjennelse framkalles av bud etter bud. Loven avslører oss. Den dømmer oss som skyldige, og vi lærer å kjenne synden i oss. Det er helt i tråd med hva skriften lærer om lovens oppgave: «*Ikke noe menneske blir rettfærdig for Gud på grunn av gjerninger som loven krever. Ved loven lærer vi synden å kjenne.*» Rom 3,20

Hvordan loven virker viser Paulus oss i Rom 7: «*Hva skal vi så si? Er loven synd? Slett ikke! Men uten loven ville jeg ikke ha visst av synden. Jeg ville ikke ha visst hva begjær er, dersom loven ikke sa: Du skal ikke begjære. Synden benyttet seg av budet og vakte all slags begjær i meg, for uten loven er synden død. Jeg levde en gang uten lov. Da budet kom, fikk synden liv, men jeg døde. Slik viste det seg at det som skulle gi liv, førte til død for meg. For synden benyttet seg av budet og bedrog og drepte meg med det. Så er da loven hellig, og budet er hellig, rett og godt.*» Rom 7,7-12

Når loven avslører synden, reagerer mange med å hate loven. De blir sinte og oppgitte når de hører Bibelen sier noe om synden. Det naturlige menneske sier at synd er først og fremst det hver enkelt opplever som galt. Det som er galt for deg, kan være rett for meg. Sannhet er en sak for meg, men kan være noe helt annet for deg. En vil ikke ha Guds ord som rettesnor og forpliktelse i livet. Men for noen fører loven til fortvilelse og en dårlig samvittighet. Hvor skal en gå med denne nøden når en mislykkes i alt?

Det er her dagens tekst kommer inn om innbydelsen til bryllupet, den store frelsesfesten.

Gud har funnet en vei for oss ut av elendigheten. Han ble menneske, levde et fullkomment liv her på jorden. Han døde uskyldig på korset og stod opp igjen av graven. Han beseiret døden, djevelen og synden. Han døde for alle våre synder på korset og tok min og din straff. Han forsonet Gud med oss og gjorde opp for syndefallet engang for alle. Han erklærer alle mennesker som rettfærdige og frikjenner de som tror på Jesus, fra lovens dom og straff. Når du tror eier du denne rettfærdighet. Gjennom troen på Jesus er du et Guds barn. «*Men Gud er rik på miskunn. Fordi han elsket oss med så stor en kjærlighet, gjorde han oss levende med Kristus, vi som var døde på grunn av våre synder. Av nåde er dere frelst. I Kristus Jesus har han reist oss opp fra døden sammen med ham og satt oss i himmelen med ham.*» Ef 2,3ff. Da er konklusjonen at jeg er et Guds barn av nåde alene. At jeg er en kristen er et Guds under. Det er Gud som har gitt meg troen. Det er Gud som til denne dag har bevart meg. Men det har ikke skjedd på mystisk vis, i mitt indre og i hemmelighet. Nei, jeg vet at det har skjedd gjennom konkrete jordiske midler, gjennom nådemidlene. Jeg ble døpt i vann blandet med Guds ord. Da ble jeg en kristen. Da fikk jeg troen på Kristus og fikk et nytt liv. Men troen skal holdes levende gjennom vårt liv. Det skjer ved ord og sakrament. Gjennom nådens midler arbeider Den hellige Ånd med oss. Troen opprettholdes, og vi icles Kristus. Derfor trenger vi en forsamling, en kirke og et embete som kan sørge for at ordet forkynnes og sakramentene forvaltes. «*For av nåde er vi frelst ved tro.*» Troen er ikke vårt eget verk, den er en Guds gave.

Siden Guds frelsesvilje gjelder alle mennesker, gir Jesus beskjed til apostlene sine om å gå ut til hele verden og til alle folkeslag for å forkynne evangeliet. Kallet skal ut til alle, og mange har gjennom 2000 år hørt evangeliet. Men hvorfor blir da ikke alle kristne? Gud har gjort alt ferdig. Se rundt deg. Det er ett svar: de vil ikke, de bryr seg ikke, de har ikke tid, de kommer ikke for å høre. Troen er avhengig av at vi hører. De har så mange andre ting å bryr seg med. De som går fortapt kan ikke laste Gud for at han ikke har gjort nok, for han har gjort alt. Hvorfor er det så få som tror, som leser og hører Gud ord og bruker alterets sakrament til syndenes forlatelse? Svaret ligger hos Gud. Vi fastslår fakta at det er slik. Jesus gråter over Jerusalem fordi det er så få som vil tilhøre ham. Konklusjonen er at de ville ikke. Han kom til sine egne, men hans egne ville ikke ta imot ham. Mange er kalt, men få er utvalgt. Alle mennesker er omfattet av Jesu frelsesverk, men få er det som likevel tror på han og blir regnet som rettfærdige. Vi skal ikke bruke tid og krefter i å spekulere rundt dette. Vi har oppdraget med å gå ut med innbydelsen til alle mennesker: til fattige, tiggere, flyktninger, innvandrere, bostedsløse, ensomme, utstøtte.. alle er for Gud like verdifulle. Vi kjenner vår tid og vet hvor godt liknelsen passer i dag. Ingen har tid eller interesse, og denne verdens gjøremål går foran alt. Så gikk innbydelsen ut til andre: til hedningene, til fattige og syke på gater og veier. Alle skulle få innbydelsen. Evangeliet er for alle.

Bryllupssalen ble full av gjester. I Åp. står det om en skare så stor som ingen kunne telle. De var alle kledd i lange hvite kjortler. De hadde bryllupskledning. De var vasket i lammets blod og gjort hvite. De er rene, syndfrie og hellige. Her er det ikke plass for noen i egne klær. Gud tåler ikke synd, derfor er det bare de som tror på Sønnen som har evig liv. De som ikke tror, har heller ikke Kristi klær eller Kristi stedfortredende gjerning å vise til. Det er en advarsel til oss alle.

Vi har en Bekjennelseskirke, du går til gudstjeneste, hører ordet og bruker sakramentet, men tror du at dette gjelder deg og dine synder, er det dine synder du får forlatelse for? Det går an å bedra seg selv. I dag også går innbydelsen ut om å komme til bryllupet. Ordet forkynnes og sakramentet forvaltes her i gudstjenesten. Her blir jeg igjen fortalt at min frelse ikke er avhengig av meg og mitt. Gud har utvalgt meg av nåde på tross av at Gud visste hvem jeg var av naturen. Gud tar ansvaret for håpløse tilfeller som meg. Han har utvalgt meg enda jeg var en synder og lovet å bevare meg fram mot det evige livet. Så får jeg tro og takke for at jeg er et Guds barn av bare nåde. Så får jeg tro at jeg er ikledd Kristi verk. Jeg er en som har Jesus Kristus som min kjæreste skatt. Jeg vet at det er slik. Jeg kan bare forklare dette under med at Gud i sin nåde har utvalgt meg til sitt kjære barn. Det har jeg skriftlig i Bibelen og i min dåpsattest.

Amen..